

JUDr. Athanassios Pantazopoulos, advokát

Slavíkova 19
Praha 2, 120 00
tel .: (+420) 222 722351
(+420) 222 714560
fax: (+420) 222 719472
e-mail: thanos@iex.cz

Implementační konference lidské dimenze OBSE

Varšava, středa 12. září 2018

Pracovní setkání 4: Právní stát I.

Česká republika:

Doporučení České republiky, týkající se porušení práva na spravedlivý proces v případě Jaroslava Dobeše (alias Guru Jára) a Barbory Pláškové.

Vážení účastníci,

mou specializací jsou otázky lidských práv a mezinárodní právo, má soukromá praxe má sídlo v Praze. Od roku 2015 spolupracuji s českou náboženskou skupinou Cesta Guru Járy, zejména pokud jde o proces jejich registrace a v jejich případě i o téma porušování lidských práv. Dosud jsem pro ně vyhotovil 7 odborných posudků, takže jsem velmi dobře obeznámen s detaily případu.

Má doporučení pro Českou republiku v případě Jaroslava Dobeše (alias Guru Jára), Barbory Pláškové a někdejšího esoterického institutu Poetrie:

- Neprodleně přijmout účinná opatření k naplnění záruky spravedlivého procesu, jako je právo na přístup k soudu, právo posoudit případ nezávislým a nestranným soudem, zaručit právo na veřejné soudní líčení a právo na účinnou obhajobu.

- Soud by měl neprodleně rozhodnout o zrušení zatykače, neboť jeho prodlužování je v rozporu s judikaturou EU a je příčinou svévolného zadržování Jaroslava Dobeše (alias Guru Jára) a Barbory Pláškové v detenci přes 3 a půl roku.
- Podpořit a zajistit dodržování Evropské úmluvy o lidských právech; rozsudků Evropského soudu pro lidská práva; zaručit právní stát s respektováním demokratických principů a neopakovat praktiky připomínající řešení soudních případů v komunistické éře.

Chtěl bych upozornit na dlouhodobé soudní řízení v České republice, vedené s dvěma hlavními představiteli náboženské skupiny Cesta Guru Járy, kde jsou výrazně omezeny rozhodující aspekty spravedlivého procesu. Tato záruka spravedlnosti je ve všech svobodných demokratických společnostech stanovena ústavou - a podle základního práva EU není dle mého odborného názoru naplněna, což má za následek ohrožení života a další vážné důsledky nejen pro oba obžalované, ale i pro další členy této malé náboženské skupiny.

První soudní verdikt byl vyneset v roce 2014, poté nejvyšší odvolací soud v Olomouci v plném rozsahu původní rozsudek pro nedostatek důkazů a procesní pochybení zrušil a nařídil nové řádné přezkoumání případu.

O dva půl roku později, v lednu tohoto roku, soudkyně Šperlichová z krajského soudu ve Zlíně **už podruhé zjevně selhala v zásadním respektování řádného soudního řízení a rovněž v plnění základních prvků spravedlivého procesu:** jako povinnost akceptovat - byť k pouhému přezkoumání - důkazy nevinny ze strany obhájců, **respektovat závazky judikatury EU o neprodužování svévolného zadržování nad 2 roky** nebo ignorování výroku předcházejícího odvolacího soudu, který nařídil řádné a důkladné vyšetření všech svědků a důkazů v tomto soudním případě už v roce 2015. Úplný seznam soudních pochybení je k dispozici na vyžádání.

Na základě zprávy **Soteria international – spiritual human rights**¹ ze dne 15. 3. 2018 (37. zasedání Rady pro lidská práva) nazvaná "**Boj a výzvy pro svobodu víry v naší společnosti**" a zprávy "**Coordination des Assotiations et des particuliers pour la Liberté de Conscience**" – "**Podmínky proti zásadám spravedlivého procesu v České republice v případě Cesty Guru Járy jakožto příkladu náboženské minority dlouhodobě vyšetřované státním aparátem**", mi dovoluete uvést toto:

¹ *Několik organizací zabývajících se lidskými právy tento případ dlouhodobě monitoruje a podalo o něm několik zpráv. Mezi ně patří organizace: Soteria International, Human Rights Without Frontiers (HRWF), Forum for Religious Freedom Europe (FOREF), Coordination des Assotiations et des particuliers pour la Liberté de Conscience (CAP) a Český helsinský výbor. Společnost Soteria International prezentovala doporučení v tomto případě poprvé na implementační konferenci o lidské dimenzi OBSE v roce 2015, HRWF v letech 2016 a 2017.*

Jak jsem zjistil z výše zmíněných zpráv a informací o soudním jednání, probíhalo hlavní slyšení v trestním případě Jaroslava Dobeše a Barbory Pláškové dne 23. 1. 2018 s **vyločením široké veřejnosti** a bylo řečeno, že soud proti obžalovanému se koná v režimu proti uprchlým, i když k tomu nebyl naplněn právní předpoklad. **Navzdory skutečnosti, že soud věděl, kde se oba obvinění nacházejí, selhal v jejich řádném předvolání k soudnímu slyšení.**

Jak uvedla Soteria International, první ústní projednávání u Krajského soudu v Brně, pobočka ve Zlíně, nebylo v souladu s referenční příručkou OBSE pro monitorování průběhu soudních řízení ve výše uvedených aspektech:

- a) **Nezávislost a nestrannost soudu**
- b) **Právo na nestranné a komplexní hodnocení důkazních prostředků**
- c) **Vyloučení důkazů a další nátlak**
- d) **Rovnost zbraní**
- e) Právo na dostatečný čas na přípravu obhajoby

*Výše uvedená organizace prohlásila, že trestní řízení neproběhlo v souladu s Evropskou úmluvou o lidských právech (dále jen "úmluva") a výslovně poukazuje na porušení čl. 6 Úmluvy - **právo na spravedlivý proces**, které stanoví minimální standard práva osoby, obviněné ze spáchání trestného činu.*

Podle článku 6 úmluvy o Právu na spravedlivý proces: obviněná osoba má právo na **spravedlivé a veřejné slyšení**, které:

- se koná v **přiměřené lhůtě**
- je vedeno nezávislým a nestranným rozhodovacím orgánem
- dává obviněným k dispozici veškeré relevantní informace
- **je přístupné veřejnosti**
- po kterém následuje veřejné rozhodnutí.

Zásadou veřejného slyšení je zajištěna transparentnost trestního řízení.

Podle Evropského soudu pro lidská práva (dále jen "ESLP") je veřejné slyšení **nezbytnou zásadou spravedlivého procesu. Charakter publicity slyšení chrání strany před skrytým výkonem spravedlnosti bez veřejného dohledu; a je také jedním z prostředků k udržení důvěry v soudy** (Kmec, J., Kosař, D., Kratochvíl, J., Bobek, M., Evropská úmluva o lidských právech, CH Beck, 2012, 687 s.).

Z mého pohledu nebyla během soudního řízení v trestním řízení splněna podmínka vyloučení veřejnosti. Navíc nebyla obviněným dána možnost přizvání / konfrontace svědků a bylo jim odepráno právo svědky předvolat. Poskytnutí důkazů na podporu obhajoby bylo cenným právem. **Odmítnutí takového práva by znamenalo odmítnutí spravedlivého procesu.**

Zcela základním pravidlem důkazního práva je, že soudu musí být předloženy nejlepší dostupné důkazy, které dokládají skutečnost nebo sporný bod.

Druhé rozhodnutí odvolacího soudu by mělo být učiněno v říjnu letošního roku. Řízení na soudech probíhá po dobu 4 let, stále bez konečného rozsudku. Obě obviněné osoby, Jaroslav Dobeš - známý jako Guru Jara a Barbora Plášková, jsou podle zákona považovány za nevinné a zároveň jsou díky českým soudům v jiné zemi dlouhodobě omezeny na svobodě.

První soud ve Zlíně stále trvá na prodloužení svévolného zadržování Jaroslava Dobeše a Barbory Pláškové, kteří jsou nyní už tři a půl roku v ničivých podmínkách imigrační detenční vazby v Manile na Filipínách, a to jen díky právnímu tlaku českých úřadů.

V tomto případě připomíná nespravedlivé chování českých úřadů vůči náboženské menšině podobné případy závažných problémů spravedlivého procesu vůči náboženským minoritám v Moldávii (Církev sjednocení) nebo v Rumunsku (Bivolaru a MISA), zemí s komunistickým dědictvím, které rovněž ukazují na důležitost pečlivého projednávání tohoto případu podle standardů a kritérií OBSE.

Kromě porušení zásady veřejnosti a nevhodného vyhodnocení obviněných jako uprchlíků představuje i prodlužování soudního řízení - které má za následek omezení svobody - zásadní porušení práv obviněných. Ve svém právním prohlášení ze dne 23. 8. 2017 založeném na jurisdikci ESLP poukazují na to, že soud by měl neprodleně rozhodnout o zrušení zatykače.

Domnívám se, že v demokratické společnosti, kde má vládu právní stát, **by veřejnost neměla být vyloučena** ve výše uvedeném trestním řízení, a to navíc v řízení, které bylo vůči obviněným vedeno jako proti uprchlým, ačkoli soud věděl, kde se ony osoby nalézají a mohl je skutečně předvolat, protože, jak bylo uvedeno výše a jurisdikcí Ústavního soudu a ESLP analyticky prokázáno, **veřejnost je zárukou zachování zásady spravedlivého procesu.**

Proto bych se chtěl delegátů z České republiky dotázat, kdo v tomto případě a jak zaručí právo na spravedlivý proces a dodržení uvedených právních závazků EU. Podle mého názoru je po těchto několika letech zpoždění už nejvyšší čas rychle jednat.

JUDr. Athanassios Pantazopoulos